

Анатолій Русначенко

НАРИСИ НОВІТНЬОЇ
ІСТОРІЇ УКРАЇНИ

Книга 5

Київ – 2015

Anatolii Rusnachenko

**ESSAYS OF MODERN HISTORY
OF UKRAINE**

Book 5

Kyiv, 2015

ББК 63.3(4Ук)6
УДК 94 (477(075))

Рецензенти:

Тамара Гундорова – член – кореспондент НАН України, доктор філологічних наук, професор

Микола Литвин – доктор історичних наук, професор

Олександр Майборода – доктор історичних наук, професор

Р88 Анатолій Русначенко

Нариси новітньої історії України. Книга 5. – К.: Видавець Олег Філюк, 2015. – 621 с.

***Видання здійснене за підтримки
Фулбрайтівського товариства в Україні***

Твір Анатолія Русначенка є спробою дати власне цілісне бачення новітньої української історії, від початку ХХ століття, революції 1914–1923 рр., до сучасності. Погляд автора – україноцентричний, але він не оминає східно-і центральньо-європейської перспективи. Для здійснення цієї мети дослідник послідовно використовує дві парадигми: тоталітаризму й імперії, що в тій чи іншій мірі притаманні і його попереднім викладам. В центрі уваги – український народ у його взаємовідносинах з сусідами в Україні і поза її межами в добу революцій, її, України, нової колонізації совєтською імперією і постколоніального розвитку.

Автор вказує на витоки комунізму і більшовизму в Росії і спроби перенести їх на український ґрунт, які призвели до жахливих наслідків у вигляді російсько – українських війн, голодоморів, колективізації і депортації населення. Аналізується національна політика більшовиків в Україні у вигляді українізації, а потім шаленої советізації, зокрема, і через русифікацію, з погромом інтелігенції і національної культури до II Світової війни і після неї.

Монографія вигідно вирізняється від інших таких узагальнень тим, що автор в своїй праці приділяє багато місця високій культурі, церкві, пише і про національні меншини, у книзі аналізується й соціальний, національний склад компартії в Україні. Стосовно першої, то автор прагне показати вплив імперської політики на культуру в Україні того часу. Охоплено найважливіші історичні події на всіх українських етнічних землях, зокрема події Світової війни, української революції середини століття, національно-визвольний рух в наступні десятиліття, економічну і соціальну політику, спроби деколонізації і соціально-економічного розвитку країни після 1991 р. Не оминає дослідник і того, як ставилися люди до дій влади в той час, середовище самої влади в Україні, її характер. Також автором висвітлюються події «помаранчевої» революції, «революції гідності» 2013 – 2014 років.

Монографія складається з нарисів у вигляді кількох книг, які є результатом читаного нормативного курсу і може бути посібником для викладачів, вчителів, студентів історичних, гуманітарних спеціальностей вузів, всіх, кому небайдужа наша історія.

Макет обкладинки - Мар'ян Луців.

ISBN 978-617-7122-91-2

© Анатолій Русначенко

© Видавець Олег Філюк, 2015

Пам'яті моєї матері Ганни Максимівни
і батька Миколи Микитовича

ЗМІСТ

РОЗДІЛ 7. УКРАЇНА В РЕВОЛЮЦІЙНИХ ПОДІЯХ НА МЕЖІ 1980-х-90-х РОКІВ НА ШЛЯХУ ДО НЕЗАЛЕЖНОСТІ.....8

7.1. Джерела і дослідження.....	8
7.2. Основні цілі і плани перебудови.....	11
7.3. Час Української Гельсінської Спілки.....	18
7.4. Культура.....	31
Культура, література – теми проблеми дискусії.....	33
Театральний вибух.....	39
Кіно: навздогін за часом	43
Художнє мистецтво-назад до модернізму, вперед до постмодернізму.....	46
7.5. Час НРУ з політичними союзниками.....	51
7.6. Робітничий рух як союзник національного руху.....	76
7.7. Відродження національних церков.....	82
7.8. Проголошення незалежності України.....	85
Короткі висновки.	89
Примітки.....	93

РОЗДІЛ 8. ЗАРУБІЖНЕ УКРАЇНСТВО.....102

8.1. Дослідження і джерела.....	102
8.2. Складання української діаспори на ХХ століття.....	105
8.3. Організація українських громад між двома світовими війнами. Культурно-наукові установи.....	115
8.4. Життя і культурно-освітня праця української діаспори по II Світовій війні.....	125
В Європі.....	125
У США і Канаді.....	132
У Південній Америці і Австралії.....	142
8.5. Діаспора і Україна.....	145
До незалежності.....	145
З кінця 1980-х років.....	154
Висновки.....	162
Примітки.....	164

РОЗДІЛ 9. ТВОРЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВИ І НАЦІЇ ЧЕРЕЗ ДЕКОЛОНІЗАЦІЮ: ПРОБЛЕМИ І ВИКЛИКИ.....171

9.1. Дослідження і джерела.....	171
---------------------------------	-----

9.2. Влада і держава.....	176
Політичні процеси	176
Політичні партії.....	199
Політична криза початку 2000-х	215
9.3. Вибори 2004. Повстання мас осінню 2004р.....	224
Набутки і втрати після.....	252
Контреволюція: креольська мафія при владі в Україні.....	261
9.4. Формування ЗСУ чи роззброєння?!	270
9.5. Економічні трансформації: до світових стандартів чи до неолібарального капіталізму.....	282
Основні ринкові перетворення.....	282
Земельна реформа і село.....	305
Життя людей і суспільна мораль.....	311
9.6.Творення української нації і держави через деколонізацію: проблеми і виклики.....	323
9.7.Сучасна культура.....	356
Література.....	359
Музичне мистецтво.....	372
Образотворче мистецтво.....	374
а) малярство.....	374
б) скульптура.....	379
Архітектура.....	382
Театр.....	384
Кіно: вижити і творити.....	388
Освіта і наука.....	393
9.8. Зовнішні зносини.....	407
Короткі висновки.....	422
Примітки.....	425
Підсумки.....	454
Post Scriptum. Антикримінальна революція в Україні. Російсько-українська війна.....	464
Євромайдан-Майдан-Революція гідності. Як це починалося.....	464
Революція Гідності - піднесення і трагедія	510
Війна фашистської Росії проти України.....	528
«Крим-наш».....	528
Вибух сепаратизму в Донбасі, Харкові, півдні	539
Вторгнення російсько-фашистських військ.....	552
Отже «доборолась Україна до самого краю».....	557
Примітки.....	565
Description of monograph.....	569
Іменний показчик.....	573